

The background is a vibrant, abstract composition. It features large, organic shapes in teal, magenta, and yellow. These shapes are decorated with various patterns: white wavy lines, white dots, white dashes, and white plus signs. The overall aesthetic is modern and graphic.

Uczeń popandemiczny w szkole - problemy i wyzwania

DR MATEUSZ GRAJEK

ŚLĄSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY
W KATOWICACH

Co przyniosła nam pandemia COVID-19?

Polska

Łączna liczba przypadków

6 343 775

Nowe przypadki (14 dni)

24 paź–6 lis: **+8 888**

Zgony

118 170

Łączna liczba podanych dawek

57 462 837

Nowe podane dawki (14 dni)

23 paź–5 lis: **+193 404**

Osoby, które otrzymały wszystkie
niezbędne dawki szczepionki

22 584 570

% populacji: **58,8%**

Wartość „Łączna liczba podanych dawek” to liczba dawek szczepionki podanych pacjentom. Niektóre szczepionki wymagają podania większej liczby dawek, więc liczba osób, które otrzymały pełne szczepienie, jest prawdopodobnie niższa od liczby podanych dawek. Wartość „Osoby, które otrzymały wszystkie niezbędne dawki szczepionki” to liczba osób, które otrzymały wszystkie niezbędne dawki szczepionki na COVID-19.

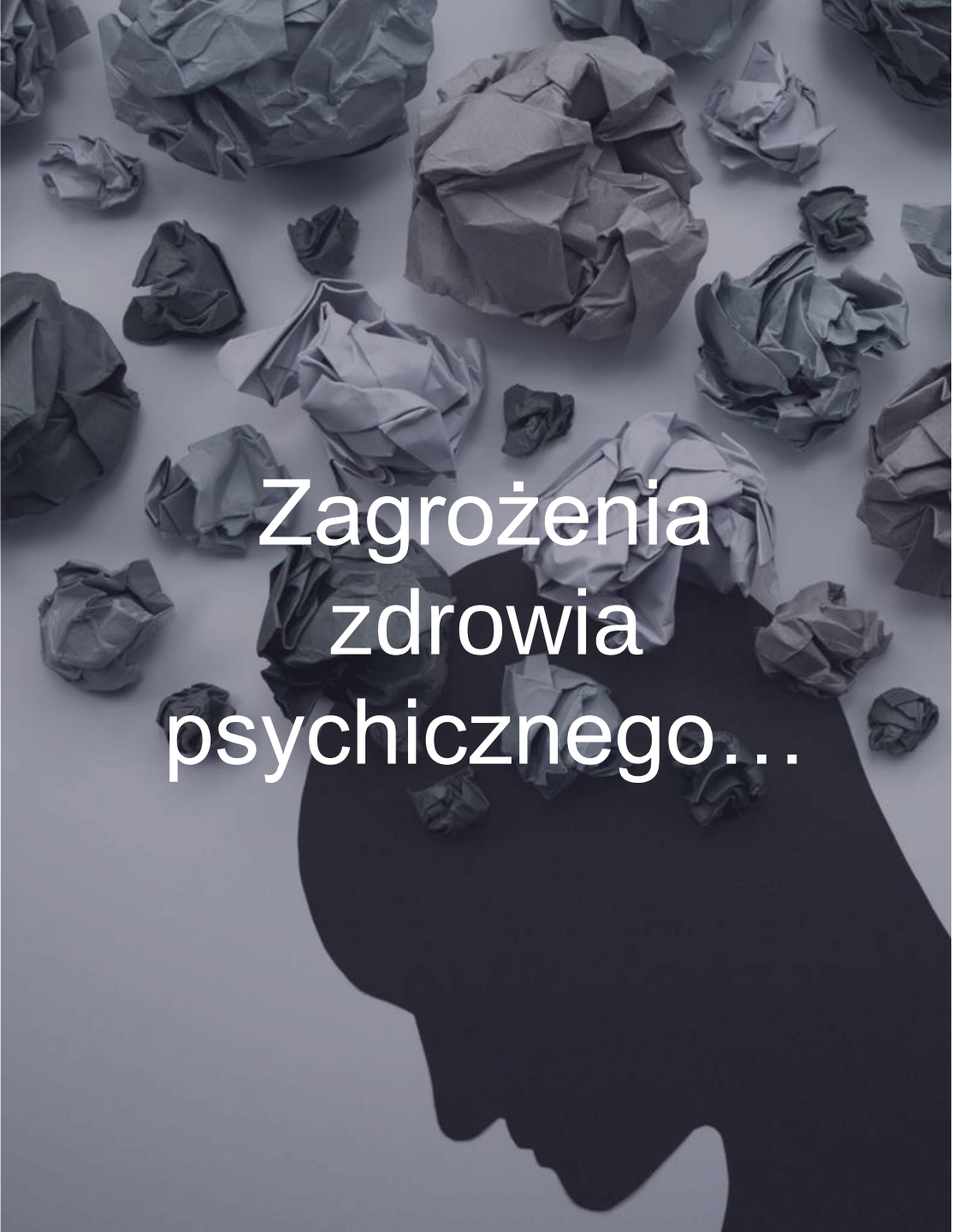
Zaktualizowano mniej niż 3 godziny temu • [Informacje o danych dotyczących przypadków](#) • [Informacje o danych dotyczących szczepionki](#) • Źródła: [Wikipedia](#), [Johns Hopkins University](#), [Our World in Data](#)

Co przyniosła nam pandemia?

Obostrzenia sanitarne... a wraz z nimi...

- ✓ Izolacja od świata i bliskich
- ✓ Wirtualizacja życia (dehumanizacja)
- ✓ Kryzys psychiczny związany z różnymi zdarzeniami

Zagrożenia zdrowia psychicznego...

- Patologiczne korzystanie z urządzeń elektronicznych i cyberprzemoc
- Zmiana stylu życia i związane z nią zagrożenia (zaburzenia lękowe, zaburzenia nastroju, zaburzenia odżywiania i inne)
- „Zespół stresu popandemicznego”

Zapotrzebowanie na pomoc specjalistyczną
wzrosło o 30% wśród najmłodszych

Zdrowie psychiczne

- Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) zdrowie psychiczne to dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka, a także zdolność do rozwoju i samorealizacji. Pojęcia użyte w tej definicji mają szerokie znaczenia. Ich rozumienie jest subiektywne, uwarunkowane kulturowo i środowiskowo.

Fazy kryzysu psychicznego (trauma „T”)

- **Dezorganizacja** → marzec 2020 → panika, strach
 - **Adaptacja** → wakacje 2020
 - **Wyczerpanie** → koniec 2020/początek 2021 → rozwój zaburzeń psychicznych
-
- **Badanie Human Power:** 80% osób doświadcza trudnych do opanowania ataków paniki; 68% odczuwa podwyższony poziom stresu; 50% ma problemy ze snem; 40% odczuwa wyczerpanie).

Samobójstwa

Badania przeprowadzone przez PAN pokazują, że pandemia COVID-19 przyczyniła się do pogorszenia stanu zdrowia psychicznego **zwłaszcza wśród tych osób, które już wcześniej zmagaly się z problemami.**

W skrajnej grupie ok. 18 proc. zмага się z myślami samobójczymi, z czego 11 proc. wręcz ma myśli samobójcze (osoby w wieku 13-18 lat).

Korzystanie z internetu

Ponad połowa (52,8%) nastolatków deklaruje, że w ich rodzinach obowiązują zasady dotyczące korzystania z internetu.

Najpopularniejsza z nich to zakaz korzystania w czasie posiłków.

Ponad połowa (54,4%) młodych ludzi miała kontakt z niebezpiecznymi treściami w internecie (dane 2020).

Jak wynika z badań Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej NASK oraz Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę: ponad 40% dwulatków w Polsce regularnie korzysta z internetu, **ponad 80 procent dzieci w wieku 9-17 lat robi to codziennie (2020).**

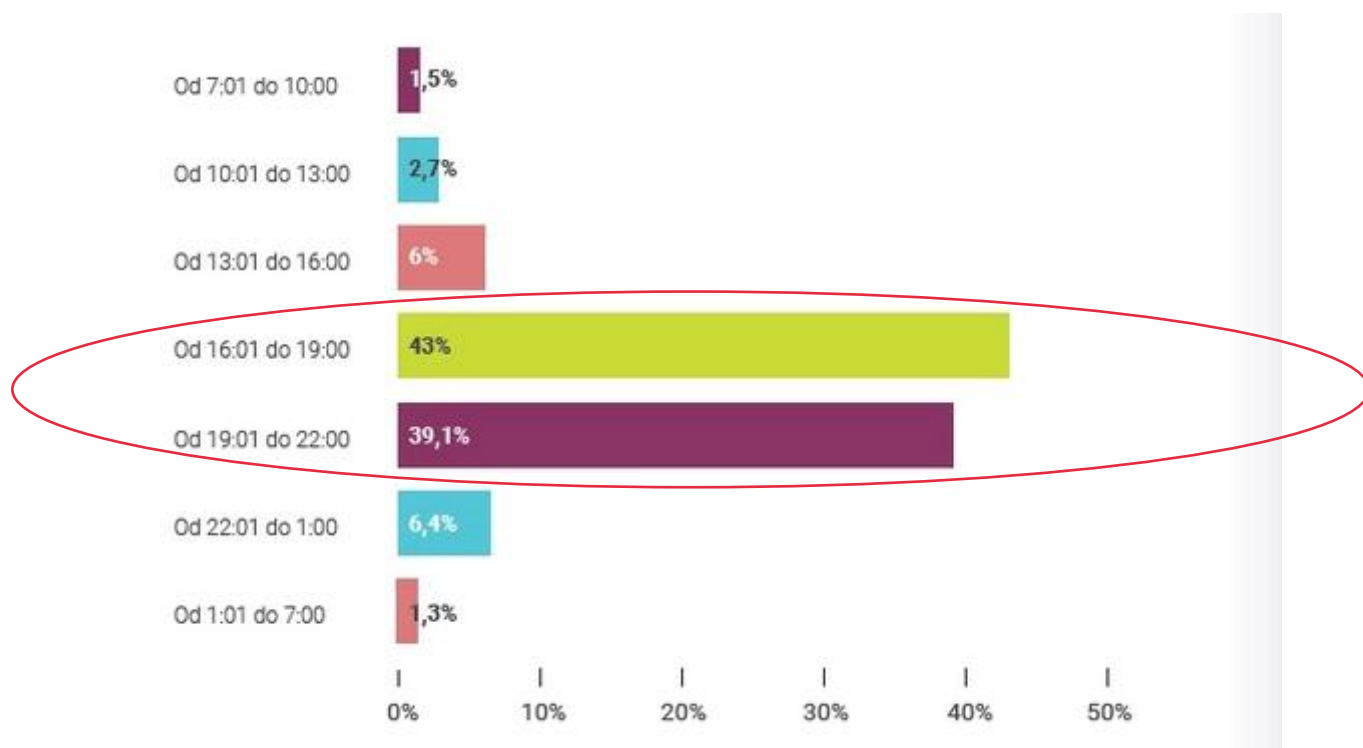

Co pandemia zmieniła w nauczaniu?

- Nauczanie zdalne?
- Zmieniony kontakt z uczniem?
- Alienacja? Wirtualizacja życia?
- Nowe, nieznane technologie?
- Zmniejszona kontrola rodzicielska?

Czy korzystamy częściej z internetu?

Czas spędzony przed komputerem w celach rozrywkowych (2020)

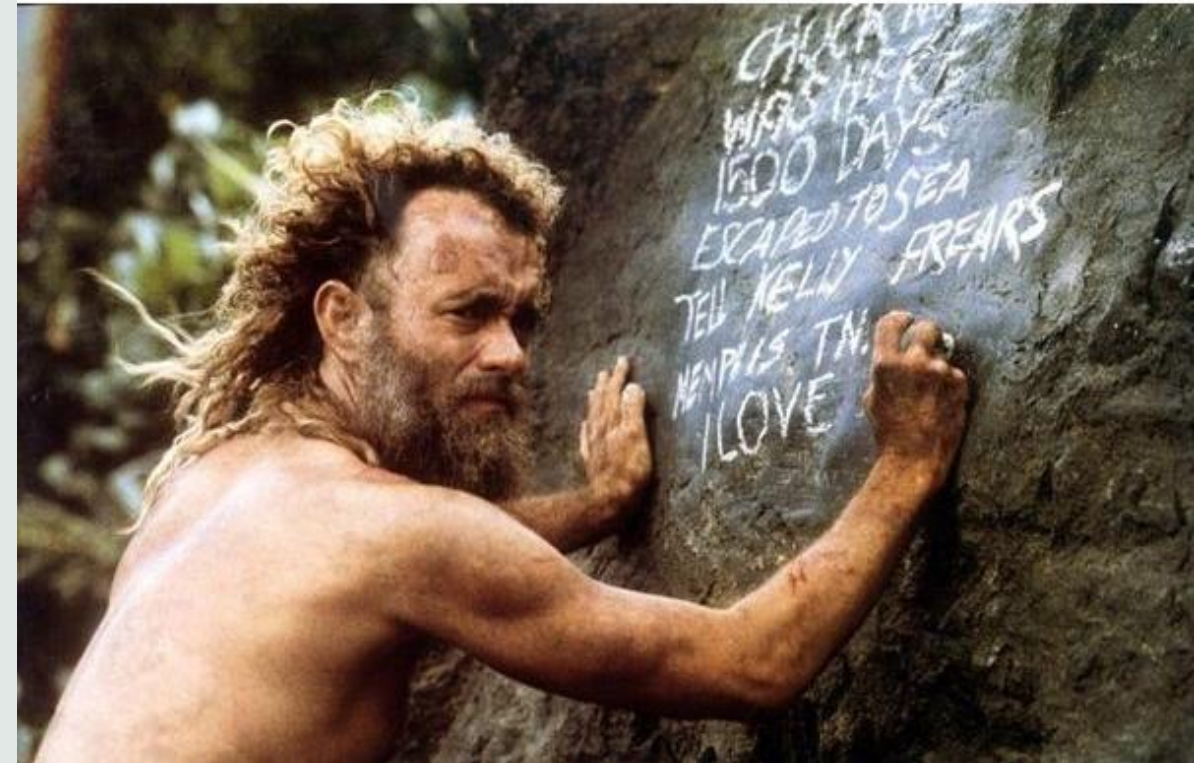

Blisko 2-krotny wzrost
względem lat ubiegłych.

Zalety technologii informacyjnych

- Źródło wiedzy i informacji
- Źródło rozrywki
- Ułatwiają komunikację
- Ułatwiają życie i pracę (np. zakupy)
- Miejsce marketingu i promocji

Gdy nie ma internetu

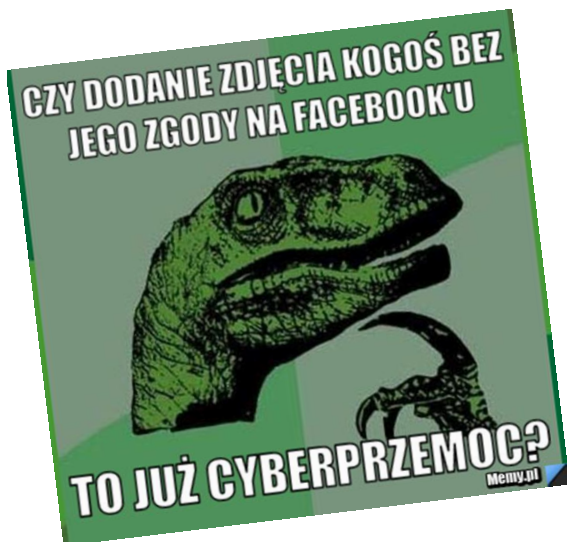
Wady technologii informacyjnych (!)

- Źródło wiedzy i informacji – FAKE NEWS-y
- Źródło rozrywki – NIEBEZPIECZNE CHALLENGE
- Ułatwiają komunikację - STALKING
- Ułatwiają życie i pracę (np. zakupy) - SPAM
- Miejsce marketingu i promocji – jeszcze więcej SPAM-u

Cyberprzemoc, a co to takiego?

- (cybermobbing, cyberbullying, agresja/przemoc elektroniczna)
- stosowanie przemocy (prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób) z wykorzystaniem Internetu i narzędzi elektronicznych (SMS-ów, komunikatorów, mediów społecznościowych itp.).

Przejawy agresji elektronicznej

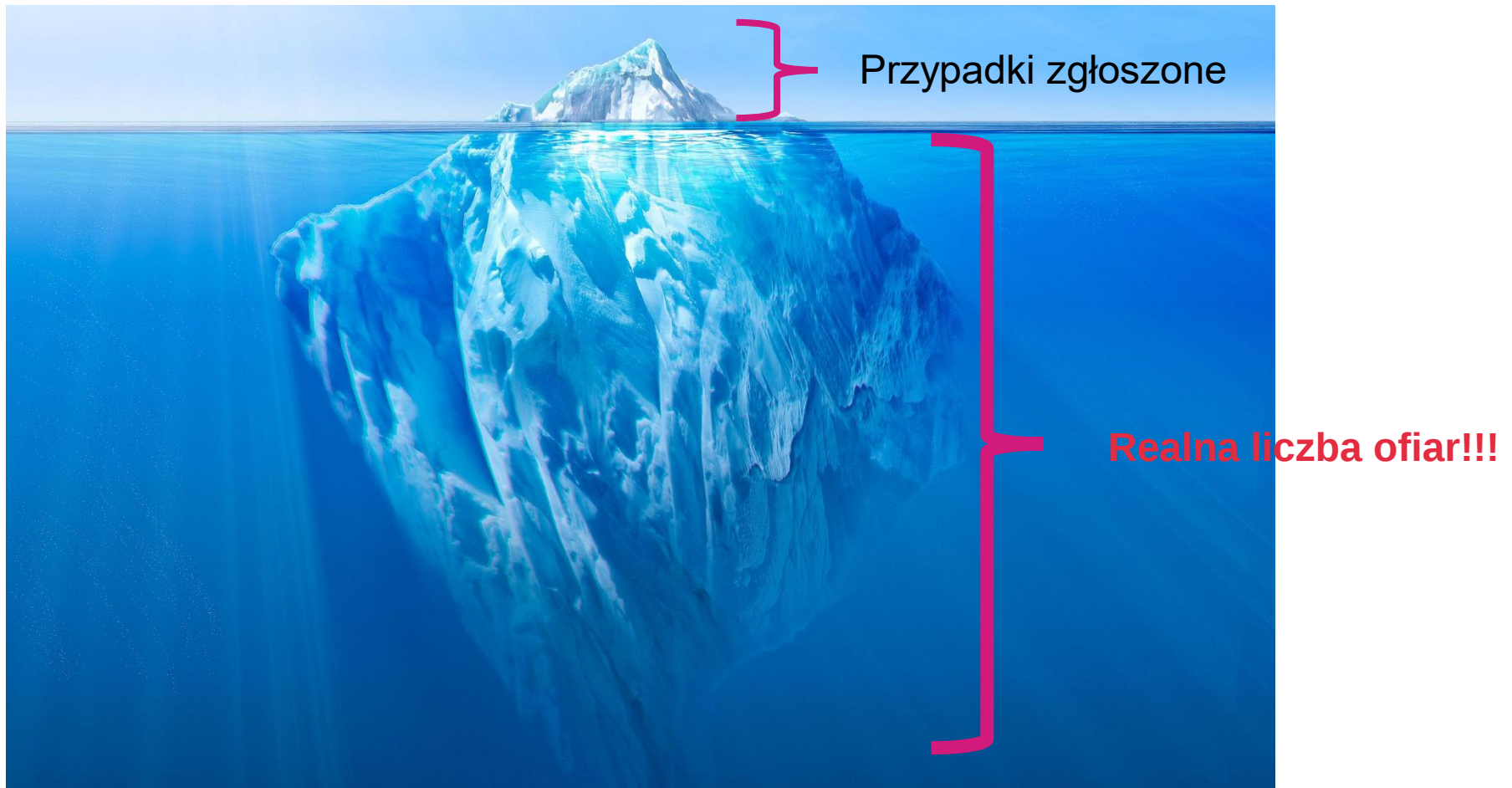
- Włamania w celu rozsyłania kompromitujących wiadomości
- Rozsyłanie otrzymanych danych i wiadomości
- Tworzenie kompromitujących stron internetowych
- Podszywanie się pod inne osoby
- Wykluczanie z internetowych społeczności
- Publikowanie poniżających, często wulgarnych komentarzy i postów
- Flood, czyli przesyłanie wielkiej liczby wiadomości lub komentarzy które blokują skrzynkę odbiorcy.

3-czynnikowy model cyberprzemocy

Niska zgłaszalność

Mateusz GRAJEK, Karolina SOBCZYK,
Kamila MAZGAJ-KRZAK,
Małgorzata OLEJNICZAK-NOWAKOWSKA

Zakład Zdrowia Publicznego, Wydział Zdrowia Publicznego
Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach

Cyberprzemoc wśród małoletnich internautów: świadomość, występowanie i zapobieganie

Słowa kluczowe

Cyberprzemoc, Internet, młodzież, świadomość.

Streszczenie

Cyberprzemoc wśród małoletnich internautów: świadomość, występowanie i zapobieganie

Wprowadzenie

Cyberprzemoc (inaczej agresja elektroniczna) to aktualnie powszechne zjawisko wśród młodych grup wiekowych. Agresja elektroniczna polega na prześladowaniu i znęcaniu się na drugiej osobie przy pomocy współczesnych mediów informacyjnych (np. komunikatorów internetowych, portali społecznościowych).

Cel pracy

Wobec powyższego celem pracy była ocena występowania cyberprzemocy oraz poziomu świadomości na temat tego zjawiska wśród nastoletnich użytkowników Internetu. Istotą badania była analiza występowania aktów agresji elektronicznej i stwierdzenie czy osoby, które miały z nią kontakt potrafią, prawidłowo jej przeciwdziałać.

Material i metody

W ramach realizacji założeń projektu badawczego, przeprowadzono anonimowe badanie kwestionariuszowe (okres: 02.01.12 r.-29.02.12 r.). W badaniu posłużono się autorskim kwestionariuszem typu on-line (udostępnionym za pomocą sieci Internet). Badaniem objętych zostało 150 osób w wieku od 10 do 16 r.ż., korzystających z sieci internetowej. Dane pozyskane z ankiet poddano analizie statystycznej w programie Statistica 10, wykorzystując test chi-kwadrat dla cech jakościowych.

Wyniki

Badanie wykazało, że motorem agresji elektronicznej są częściej dzieci płci męskiej, a ofiarą tego typu przemocy padają częściej małe dziewczęta w wieku od 10 do 12 lat. Ponadto 25% respondentów potwierdziło niewiedzę, gdzie szukać pomocy w przypadku doświadczenia cyberprzemocy. Wśród ankietowanych 80% nie wie o istnieniu portali pomocowych i fundacji, takich jak np. „Dzieci w sieci”; „Fundacja dzieci niczyje”.

Wnioski

Głównym wnioskiem wynikającym z badania jest fakt, że respondenci nie posiadają wystarczającej wiedzy na temat podjętego zagadnienia. Wpływ na taki stan

BRAK BADAŃ!

**Niezbędne są dane aby móc
organizować działania zapobiegawcze!**

Czyn karalny?

- W dniu 6 czerwca 2011 r. weszła w życie poprawka do ustawy – Kodeks karny, opublikowana w Dz.U. z 2011 r. nr 72, poz. 381, uznająca cyberprzemoc, jak i stalking w Polsce za czyn zabroniony. Obecnie czyn ten podlega karze na podstawie art. 190a K.k.:
- paragraf 1: Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- paragraf 2: Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.
- paragraf 3: Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
- paragraf 4: Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.
- Wprowadzenie art. 190a do Kodeksu karnego zakończyło w Polsce okres bezkarności osób posługujących się internetem w celach nękania innych osób. Niezależnie od tego uregulowania prawnego nadal pozostają karalne również m.in. pomówienie, zniewaga, groźba karalna, niszczenie danych informatycznych i utrudnianie dostępu do danych informatycznych, które mogą być przejawami cyberprzemocy. Niezależnie od ochrony prawnokarnej pokrzywdzonego, osoba taka może pozwać dodatkowo prześladowcę jako poszkodowany w procesie cywilnym np. o naruszenie dóbr osobistych.

Hejt to nie krytyka

- Hejt używa wulgaryzmów i jest negatywnie nacechowany.
- Krytyka jest zjawiskiem pożądanym, ale tylko wtedy gdy spełnia normy społeczne i niesie za sobą konstruktywny komunikat.

Media społecznościowe

- Media społecznościowe pozwalają nam zachować sieć kontaktów, ale czy znamy wszystkich z listy znajomych?

Internetowi idole

- Autorytet nie jest niczym złym, o ile dostarcza nam pozytywnych wzorców zachowań.

Drama i flejm

- Konflikty między twórcami internetowymi lub użytkownikami mediów społecznościowych.

Patotreści

- Patostreamer to osoba publikująca w internecie treści ukazujące stosowanie przez nią lub przez osoby jej towarzyszące zachowań społecznie uznanych za nieodpowiednie.

SPAM, phishing, smishing, vishing...

- SPAM = internetowe śmieci (najczęściej niechciane wiadomości lub reklamy).
- Phishing – podszywanie się pod inną osobę lub instytucję w celu wyłudzenia danych osobowych.
- Smishing = phishing teksotwy.
- Vishing = phishing głosowy.

Stalking, doxing...

Doxing lub doxxing to forma prześladownictwa internetowego polegająca na upublicznianiu danych osobowych bez woli osoby zainteresowanej.

Lifehacki, tiktoki, challenge...

Test bezpiecznego korzystania z neta 😊

1. Pod jaki numer telefonu możesz zadzwonić gdy masz problem w Internecie?

- a. 116 111
- b. 998
- c. 800 000 000
- d. 112

2. Czy chcąc opublikować w Internecie zdjęcie z udziałem znajomej osoby, powinieneś zapytać ją o zgodę?

- a. nie ma takiej potrzeby
- b. tak, zawsze należy zapytać o pozwolenie
- c. tylko, jeśli jest to ktoś z naszej rodziny
- d. tak, ale tylko jeśli jest to osoba spoza naszej rodziny

3. Co powinieneś zrobić, gdy ktoś brzydko się do Ciebie zwraca w Internecie?

- a. odpowiedzieć mu w taki sam sposób
- b. szybko zamknąć stronę i zapomnieć o sprawie
- c. zgłosić zdarzenie do administratora strony
- d. w ogóle nie reagować

4. Co to jest PEGI?

- a. komputerowy ograniczający dostęp do szkodliwych treści
- b. system klasyfikacji gier informujący o dopuszczalnym minimalnym wieku gracza
- c. nazwa międzynarodowej instytucji, która zwalcza hejt w sieci
- d. nazwa strony internetowej dla dzieci i młodzieży o bezpieczeństwie online

5. Ile trzeba mieć lat, aby móc założyć profil na Facebooku?

- a. 9 lat
- b. 11 lat
- c. 13 lat
- d. nie ma ograniczeń wiekowych

6. Dostajesz propozycję spotkania od osoby, którą znasz tylko z Internetu. Zaprasza Cię do kina. Mówisz o tym rodzicom?

- a. tylko wtedy, gdy podejrzewam, że sytuacja może być niebezpieczna
- b. tak, zawsze kiedy otrzymam taką propozycję
- c. nie, nie ma potrzeby niepokoić rodziców
- d. tylko wtedy, gdy mam się spotkać z osobą starszą od siebie

7. Co nie jest cyberprzemocą?

- a. publikowanie ośmieszających kogoś filmów lub zdjęć
- b. publikowanie obraźliwych, prześmiewczych lub pełnych nienawiści i agresji komentarzy, wpisów, postów
- c. włamanie na konta serwisów społecznościowych i podszywanie się pod ich właścicieli
- d. przesłanie maila zawierającego treści reklamowe

8. O co zadbać, aby bezpiecznie i wygodnie spędzać czas przed komputerem?

- a. mieć biurko dostosowane do wzrostu i krzesło z regulowaną wysokością oparcia, siedziska i podłokietników
- b. umieścić ekran poniżej poziomu wzroku
- c. korzystać z laptopa, trzymając go na kolanach
- d. ustawić ekran tak, żeby wprost na niego wpadało światło słoneczne

Test bezpiecznego korzystania z neta 😊

9. Dziecko chce kupić przez Internet rower za 500 zł. Ile musi mieć lat, żeby móc to skutecznie zrobić?

- a. dzieci w ogóle nie mogą robić zakupów przez Internet
- b. 11 lat, ale tylko za zgodą rodziców
- c. 13 lat, ale tylko za zgodą rodziców
- d. nie ma ograniczeń wiekowych, każdy może kupować online

10. Co może wskazywać na to, że ktoś nadużywa Internetu?

- a. gdy czas spędzony w Internecie wymyka się mu spod kontroli i zaniedbuje swoje obowiązki
- b. kiedy spędza w sieci więcej niż godzinę dziennie
- c. gdy ma profile w różnych serwisach społecznościowych
- d. kiedy kontaktuje się z przyjaciółmi za pomocą Internetu

11. Jakie dane możesz bezpiecznie podawać w Internecie?

- a. imię i nazwisko
- b. numer telefonu
- c. adres domowy
- d. nick

12. Dziecko ma poczucie, że coś niepokojącego spotyka je w Internecie. Co powinno zrobić?

- a. opowiedzieć o tym rodzicom, lub innej zaufanej dorosłej osobie
- b. wyłączyć komputer
- c. nie zwracać uwagi na tę sytuację
- d. usunąć swoje konta i profile na portalach społecznościowych

13. Jakie programy pozwalają bezpieczniej korzystać z Internetu?

- a. komunikatory
- b. programy antywirusowe
- c. programy do tworzenia prezentacji
- d. programy poczty e-mail

14. Co zrobić, kiedy ktoś stosuje hejt w Internecie?

- a. nie przejmować się tym, bo każdy w necie może pisać to, co chce
- b. samemu zacząć hejtować innych
- c. polubić wpisy hejtera
- d. zgłosić hejt i mowę nienawiści do administratora strony

15. Co pomaga w dobrej komunikacji w Internecie?

- a. rozsyłanie „internetowych łańcuszków”
- b. używanie bardzo wielu emotikonów (uśmieszków, buziaczków)
- c. korzystanie ze skrótów i wykrzykników
- d. używanie słów: „proszę”, ”dziękuję” i ”przepraszam” tak jak w codziennym życiu

16. Kiedy wykorzystujesz zdjęcia z Internetu w swojej pracy domowej:

- a. powinieneś podać źródło i ich autora
- b. wystarczy, że je skopiujesz i podpiszesz swoim imieniem i nazwiskiem
- c. nie musisz przejmować się prawami autorskimi, bo nikt tego nie sprawdza
- d. powinieneś wybierać tylko zdjęcia, które są kolorowe

17. Czy podawanie numeru karty płatniczej osobom w Internecie, to dobry pomysł?

- a. tak, ponieważ mam kogo zapytać, w przypadku gdy go zapomnę
- b. tak, jeśli ktoś zapewnia mnie, że pracuje w banku
- c. nie, ponieważ ktoś może pobierać pieniądze z konta bez mojej wiedzy i zgody
- d. tak, ale tylko moim dobrym znajomym

Interpretacja wyniku

- Poprawne odpowiedzi: 1.a, 2.b, 3.c, 4.b, 5.c, 6.b, 7.d, 8.a, 9.c, 10.a, 11.d, 12.a, 13.b, 14.d, 15.d, 16.a, 17.c
- Odpowiedź poprawnie na min. 10 pytań świadczy o zadowalającej wiedzy nt. zagrożeń w sieci internetowej.
- Odpowiedź poprawna na 14 i więcej pytań świadczy o dobrym i bardzo dobrym poziomie wiedzy.

A co z uzależnieniem?

- 72,3% osób patologicznie korzysta z urządzeń mobilnych.

Selected Behaviors and Addiction Risk Among Users of Urban Multimedia Games

 Mateusz Grajek^{1*†}, **Łukasz Olszewski**¹, **Karolina Krupa-Kotara**^{2†}, **Agnieszka Białek-Dratwa**^{3†} and **Krzysztof Sas-Nowosielski**^{4†}

¹Department of Public Health, Faculty of Health Sciences, Medical University of Silesia in Katowice, Bytom, Poland

²Department of Epidemiology and Biostatistics, Faculty of Health Sciences, Medical University of Silesia in Katowice, Bytom, Poland

³Department of Dietetics, Faculty of Health Sciences, Medical University of Silesia in Katowice, Bytom, Poland

⁴Department of Humanistic Foundations of Physical Culture, Academy of Physical Education in Katowice, Katowice, Poland

Zaburzenia odżywiania (ED)...

- Jednostki chorobowe charakteryzujące się zaburzeniem łaknienia na podłożu psychicznym.
- Chorzy na ED częściej chorują na inne choroby psychiczne np. depresję, zaburzenia lękowe, ale również częściej wykazują skłonność do zachowań autoagresywnych i uzależnień.
- ED są zazwyczaj połączeniem **skrajnych emocji** i związanego z nimi **bólu, stresu, lęku i niskiej samooceny**.

Epidemiologia ED...

- Zaburzenia odżywiania występują według różnych podań u kilku procent populacji (1-4%). Są to zaburzenia dotyczące 10-krotnie częściej płci żeńskiej niż męskiej i występujące głównie w wieku pomiędzy 13-19 r.ż.
- **Polskie nastolatki cechują się jedną z najniższych samoocen na tle nastolatków z przebadanych 45 krajów świata.** Sytuacja epidemiologiczna przyczyniła się do zmiany nawyków żywieniowych na niekorzystne u 8% badanych.
- Ponadto National Eating Disorders Association zaobserwowało blisko 80 proc. wzrost liczby telefonów na wyniku lockdownów.

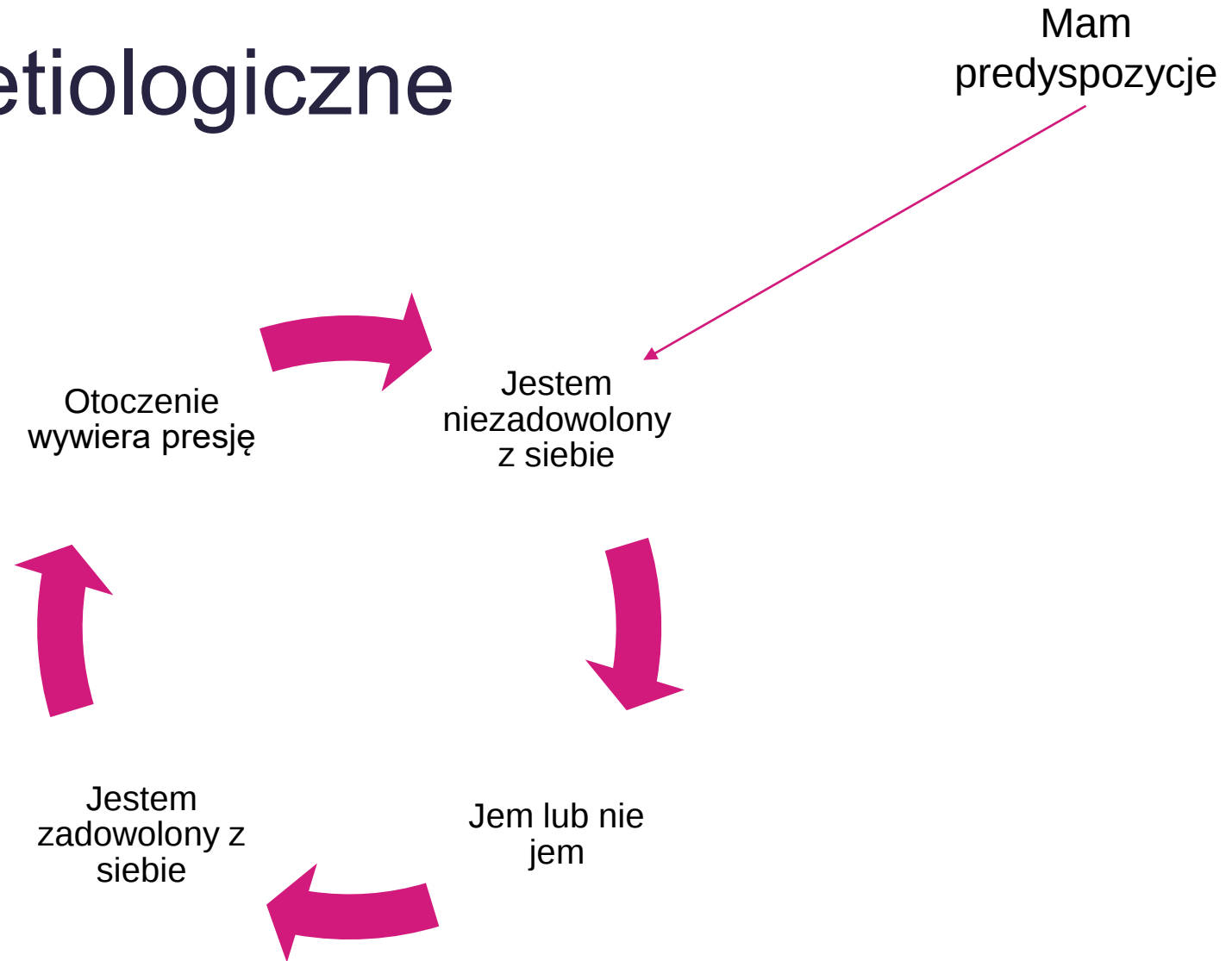

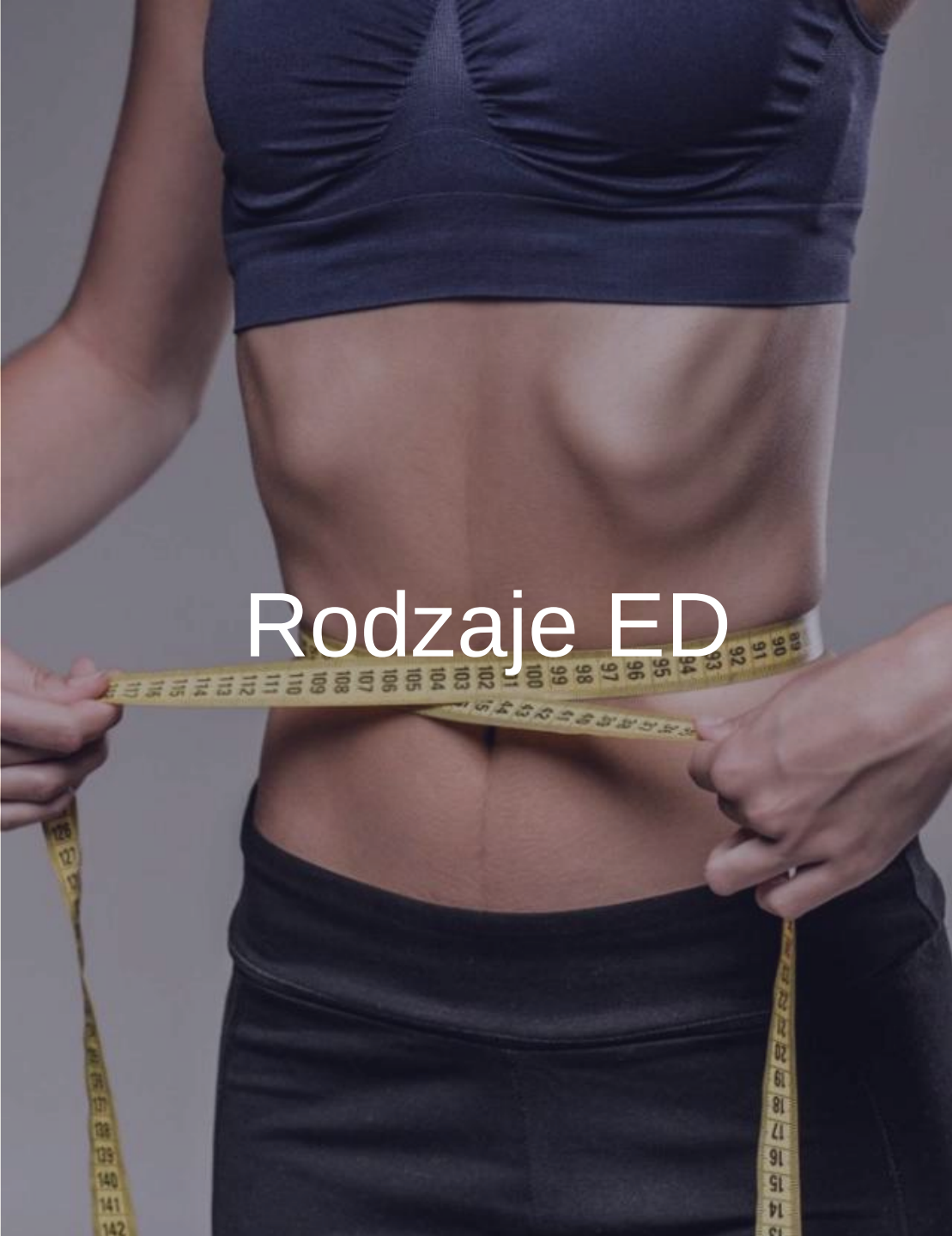
Determinanty ED

Osoby, które mają bliskiego krewnego z jakimś zaburzeniem odżywiania, same mają od 7 do 12 nawet razy zwiększone ryzyko pojawienia się tego problemu.

Błędne koło etiologiczne

A close-up photograph of a person's midsection. They are wearing a dark blue sports bra and black leggings. A yellow measuring tape is wrapped around their waist, held by their hands. The tape shows measurements in centimeters. The person's abdominal muscles are visible.

Rodzaje ED

- **Stare zaburzenia odżywiania (specyficzne):**

Anoreksja

Bulimia

Kompulsywne objadanie

Rodzaje ED

- **Nowe zaburzenia odżywiania (niespecyficzne):**

Ortoreksja

Bigoreksja

Diabulimia

Drunkoreksja

Objawy ED – co obserwować?

Wśród problemów, które mogą przemawiać za tym, że osoba może mieć któreś z zaburzeń należących do tej grupy, wymienić można m.in.:

- zmianę zachowań związanych z jedzeniem (np. unikanie spożywania posiłków wraz z rodziną),
- utratę masy ciała (typowo pacjent z zaburzeniami odżywiania neguje, jakoby liczył kalorie czy stosował jakąkolwiek dietę),
- niezadowolenie ze swojego wyglądu,
- pogorszenie stanu zdrowia (np. gorszy wygląd skóry, pogorszenie kondycji włosów, nieuzasadnione osłabienie czy ospałość),
- nagłe rozpoczęcie uprawiania intensywnej aktywności fizycznej,
- wypowiedzi o posiadaniu zdecydowanie zbyt dużej masy ciała (szczególnie niepokojące wtedy, gdy ich autorem jest osoba ze zbyt niską masą ciała).

„Zespół stresu popandemicznego”

- **Nie jest to oficjalna diagnoza!**
- Określenie nawiązuje do zespołu stresu pourazowego (PTSD), czyli zaburzeń psychicznych wynikających z nasilonego stresu, lęku i traum związanych z przykrymi doświadczeniami życiowymi.
- Przyczyny: **długotrwały spadek nastroju i stres będący efektem tego, co przyniosła choroba COVID-19 - osamotnienie, zerwanie relacji międzyludzkich, trauma związana z naszą chorobą lub chorobą i śmiercią bliskiej osoby.**

„Zespół stresu popandemicznego”

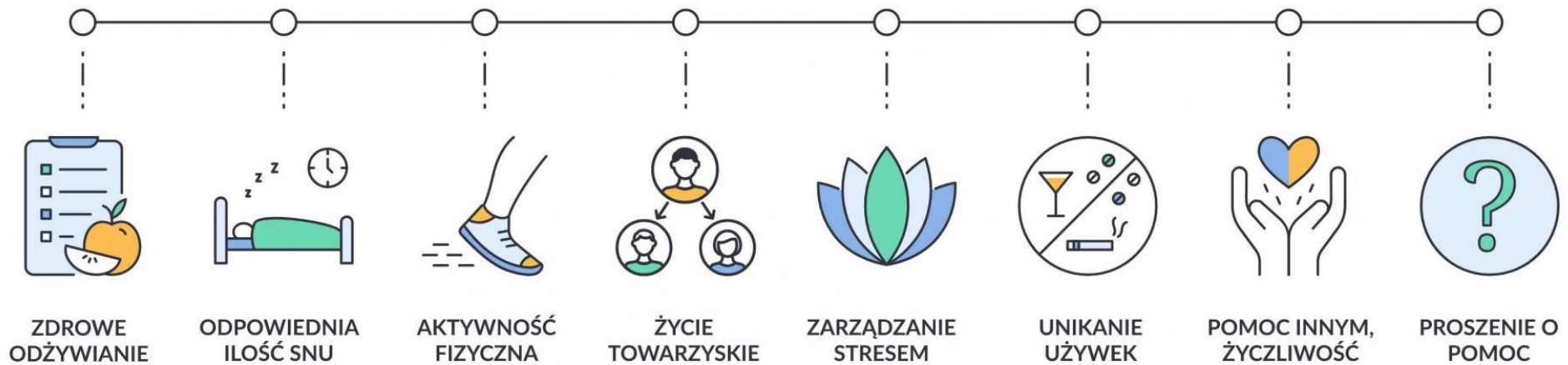
Dyrektor WHO w marcu 2021, oświadczył, że świat musi przygotować się na „**masową traumę psychiczną**”, której skutki będziemy odczuwać przez wiele lat, nawet po zakończeniu pandemii COVID-19. Nasze życie zostało zakłócone, a skutki tego prawdopodobnie będą dotkliwe dla naszego zdrowia psychicznego.

Według Owena O'Kane'a (psychoterapeuta NHS) objawy podobne do PTSD mogą pojawiać się **nawet 6 miesięcy po ustaniu faktycznego zagrożenia**.

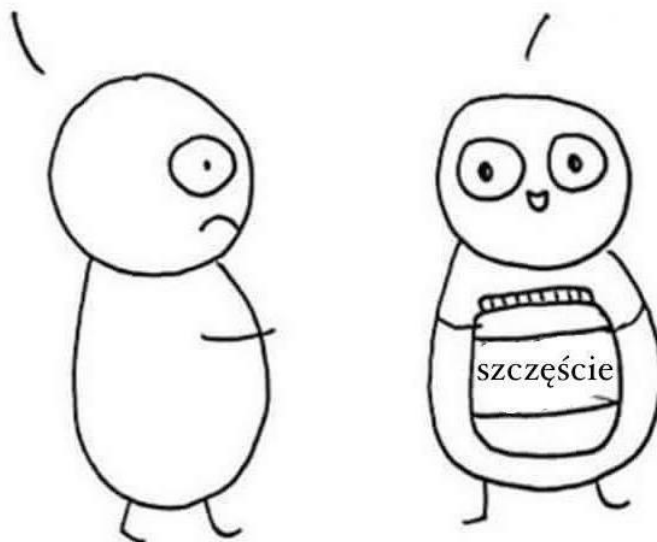
I co dalej?

ZDROWIE PSYCHICZNE

SKĄD TO MASZ?!
WSZĘDZIE TEGO SZUKAŁEM...

SAM SOBIE
STWORZYŁEM

Dziękuję za uwagę😊